

**БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК,
АНАЛІЗ І АУДИТ**

Н.С. Акімова, канд. екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

Т.А. Наумова, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ АУДИТУ
НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВ РОЗДРІБНОЇ
ТОРГІВЛІ**

Мета аудиту нематеріальних активів – встановити достовірність даних про нематеріальні активи у фінансовій звітності підприємств роздрібною торгівлі і відповідність фінансових та господарських операцій з ними чинному законодавству. Завдання аудиту нематеріальних активів – встановити: правильність віднесення об'єкта до нематеріальних активів; достовірність інформації про нематеріальні активи або її невірність, представленій у фінансовій звітності; повноту, достовірність і точність відображення в обліку витрат на покупку нематеріальних активів, правильність нарахування амортизації, операцій щодо їх надходження і вибуття за період, що перевіряється; дотримання законодавства і П(С)БО 8 «Нематеріальні активи» щодо ведення обліку та складання звітності, методологію оцінки нематеріальних активів; прийнятність звітності по нематеріальних активах (відповідність звітності вимогам до звітності та відсутність суперечливої інформації); правильність оцінки нематеріальних активів; можливість отримання в майбутньому економічних вигод від використання нематеріальних активів; правильність бухгалтерських записів, проведених з нематеріальними активами на рахунках бухгалтерського обліку; правильність віднесення операцій з нематеріальними активами до того періоду, в якому вони були проведені; відповідність суми окремих операцій даним, наведеним у книгах і журналах аналітичного обліку, правильність підсумків і відповідність їх даним, наведеним у Головні книзі; правильність класифікації нематеріальних активів, що занесені у фінансову звітність, достовірність показників звітності по нематеріальних активах. Джерела інформації для аудиту: наказ про облікову політику підприємства; первинні документи (акт приймання-передачі, платіжні документи, ліцензійні угоди, патенти та інші свідоцтва, що підтверджують факт придбання або створення нематеріальних активів); облікові реєстри, що використовуються для відображення господарських операцій з обліку нематеріальних активів; аудиторські висновки попереднього аудиту та

інші документи, що узагальнюють результати контролю; звітність (Баланс (ф. №1), Примітки до фінансової звітності (ф. №5)).

Планування проведення аудиту нематеріальних активів здійснюється на основі: попереднього аналізу діяльності підприємства, яке перевіряється; оцінки масштабу майбутніх робіт по аудиту нематеріальних активів; внутрішнього контролю, що застосовується. Обсяг аудиту визначається відповідно до умов договору щодо проведення аудиту з клієнтом. Важливе значення в організації і проведенні аудиту нематеріальних активів має збір аудиторських доказів того, що фінансові звіти складені відповідно до чинного законодавства і П(С)БО 8 «Нематеріальні активи», документальне їх підтвердження, аудиторський висновок і аудиторський звіт, тобто правильно розроблений алгоритм проведення аудиту та його реалізація.

Аудит нематеріальних активів торговельних підприємств має здійснюватися відповідно до аудиторських стандартів. При проведенні аудиту нематеріальних активів, що має специфіку, необхідно залучати як консультантів патентних повірених і юристів, які працюють у цій галузі. Проведення аудиторської перевірки за алгоритмом, що пропонується, дає змогу значно скоротити трудові витрати, оскільки у разі виявлення відсутності об'єктів нематеріальних активів або його нетотожності об'єкту, що відображується в документах, подальша перевірка втрачає сенс (немає об'єкта – немає і прав, що з нього випливають). В аудиторському висновку за результатами перевірки нематеріальних активів підприємств роздрібної торгівлі при дотриманні вимог аудитор повинен зазначити: прийнятність звітності – загальна сума нематеріальних активів є прийнятною і в основному відповідає реальним потребам підприємства; обґрунтованість – усі нематеріальні активи, відображені в звітності, реально існують на дату складання балансу; закінченість – усі нематеріальні активи, правильно визначені за їх кількістю відображені у балансі та є власністю підприємства; оцінка – кількість нематеріальних активів, що відображені в обліку, збігається з їх наявністю, для їх оцінки правильно використовувати ціни, період застосування цін відповідає дійсності; класифікація – нематеріальні активи правильно класифіковані; розділення за періодами – сума активів, що надійшли і вибули правильно розділені між двома періодами; відповідність аналітичного синтетичному обліку – загальні суми в книгах аналітичного обліку відповідають наведеним у Головній книзі; розкриття – основні категорії нематеріальних активів, методи їх оцінки правильно відображені в звітності.